

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Språkteknologi vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-09-03

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Språkteknologi vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnen, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i östersjöfinska språk, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörlle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

Huvudområdet *Språkteknologi* innefattar masterexamen i ämnet, som är avsedd framförallt för studenter med en kandidatexamen inom lingvistik eller säspråksämnen. Studenter med bakgrund i exempelvis datavetenskap eller datalingvistik är också välkomna. Ungefär 25–30 studenter börjar varje år, vilket är ett solitt antal. Den tillsvidareanställda lärarstaben består av en professor, två universitetslektorer (docenter) och två forskare, varav en docent, samt en forskningsingenjör. Teamet kompletteras av en lektor med tidsbegränsad anställning, en postdoktor och tre doktorander. Alla är forskningsaktiva, vilket bidrar till undervisningens höga kvalitet. Lärarkåren är också mycket motiverad i undervisningen.

Delkurserna utgör en kontinuerlig helhet, som börjar med grundkunskap inom utvalda områden. Programmets självvärdering utgår från studenternas intressen och motivation. Den ger en bild av ett väl fungerande ämne där alla lärare känner sin roll. Självvärderingen ger klara svar angående olika mål och frågor som ställs i formulären.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för masterexamina med korta kommentarer om måluppfyllelse.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För masterexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Programmet siktar på mångsidig kunskap inom ämnet och har byggt upp en stegvis löpande struktur.

Rekommendation

—

Färdighet och förmåga

Mål 2

För masterexamen skall studenten visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Metodologiska grundstenar på alla kurser består av data, modellering, samt evaluering av tillämpningsmöjligheter.

Rekommendation

—

Mål 3

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information.
--

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Kritiska kunskaper provas i analysövningar samt genom ömsesidig feedback mellan studenter.

Rekommendation

Självvärderingen nämner en ny kurs ”Language Technology and Society” som ett utvecklingsområde. Detta förslag skulle utveckla också frågor som nämns under mål 6 och 7. Bedömarpanelen stöder förslaget.

Mål 4

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar,
--

att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete.
--

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Dessa kunskaper övas framförallt inom ramen för individuella projekt. Studenterna ska här visa sin förmåga att utgå från aktuella forskningsfrågor och formulera frågeställningar.

Rekommendation

—

Mål 5

För masterexamen skall studenten visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper.
--

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Skriftliga och muntliga färdigheter övas i flera delkurser, och det sker under ökande akademiska krav.

Rekommendation

Självvärderingen nämner idén att införa populärvetenskapligt skrivande, vilket är ett utmärkt förslag.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För masterexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Utbildningen använder de senaste forskningsresultaten och utmanar studenter att själv formulera forskningsfrågor. Tyngdpunkten är på programmering och databehandling, som kan användas för många syften.

Rekommendation

Uppmuntra studenter att söka samarbetsmöjligheter både bland övriga språkämnen och utanför universitetet.

Mål 7

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete.
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Bedömning

Målet uppfylls när det gäller bedömning av vetenskapliga bedömningar, medan bedömning av samhälleliga och etiska aspekter skulle kunna behandlas och examineras mer systematiskt.

Rekommendation

Inför moment som explicit behandlar och examinerar bedömningen av samhälleliga och etiska aspekter och som berör språkteknologins betydelse för olika språksamhällen som behöver nutidens teknologiska lösningar.

Mål 8

För masterexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Studenter uppmuntras att ta självständigt ansvar för sina studier och skaffa sig överblick över kunskapsläget inom olika områden. Det framgår dock inte klart av underlagen om det finns tillfällen till självreflektion över det egna lärandet.

Rekommendation

Inför moment där de studerande kan reflektera över sitt eget lärande, till exempel skrivande av loggbok eller journal.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Lärarkåren har gott samarbete med varandra och lärarkapaciteten är erforderlig. Alla anställda har deltagit i åtminstone en kurs i universitetspedagogik. Ännu viktigare är att lärarna är motiverade i undervisningen och tar den på allvar.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

Uppföljning och utvecklingsarbete är väl organiserade inom ämnet. Studenterna skriver kursvärdering efter varje delkurs, vilket motsvarar universitetens allmänna krav. Ibland används också mellanvärderingar. Kursvärderingarnas resultat bevakas och följs upp av studierektor, ämneskollegiet och programrådet.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,

- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,
- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Ämnet har ett omfattande internationellt nätverk och tar hänsyn till alla relevanta perspektiv i planeringen och utbildningen. Språkteknologin kan bidra mycket till hållbarhetsperspektiv, men det beror delvis på vilka forskningsfrågor de anställda vill fokusera på.

Studenterna har möjlighet till inflytande i planeringen av utbildningen huvudsakligen genom representation i styrelser och programråd.

Jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen, exempelvis genom att man diskuterar och problematiserar risken att reproducera stereotypa föreställningar inom maskininlärning.

Studiemiljön är ändamålsenlig.

Bilaga 1: Underlag till bedömargruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020